

mož, ali bil je plemenit in pošten hrvaški rodoljub in dober Slovan. Bil je tudi ustanovnik »Slovenske Matice« v Ljubljani. Od imetja svojega je 30.000 gld. zapustil šoli v Vinodolu, 10.000 gld. pa »Hrvatski Matici«. Slava mu!

»Zlati očenaš.« V našo vas ob Savi je zahajala pogostoma priletna beračica. Bila je iz sosedne Kranjske. Ljudje so jo radi tega nazivali samo »Kranjico«. Kadar je prišla v vas, zbralo se je precej vse okoli nje. Deklamovala je dolge pesmi nabožne vsebine, vaščanje pa so dejali, da »poje zlati očenaš«. Pesmi njene so bile res jako lepe, polne krasnih prispodob, kakeršne se v obilici nahajajo po slovenskih, posebno pa po srbskih narodnih pesmih. Govorila jih je v svoji »zamaknenosti« oduševljeno. Vneti poslušalci so bili solznih očí, kadar jim je »Kranjica zlati očenaš pela«. Niso je mogli nikoli dovolj prehvaliti. Ali ga še sedaj póje — ne vém; morebiti po drugih krajih, kajti v našo vas je ni več.

Takih »zlatih očenašev«, kakeršni so bili njeni, imamo pa po Slovenskem dovolj. Národ jih sila čísla, in »srečen je« — pravi — »kdor jih zna peti«. Slučajno mi je prišla v roke stara listína. Ogledam si jo in najdem na nji — »zlati očenaš«. Po podatkih g. J. Pl., ki mi je listino dal, pisana je, ako ne prej, gotovo med l. 1800. in 1810. Domovina njena je Medjimurje, kar tudi svedočijo pravopis in jezikoslovne oblike. Ker utegne prijatelj národnega blagá zanimati, gotovo pa jezikoslovcu kako dobro došlo drobtinico podati, priobčujem tu njen prepis. Slóve takó-le:

»Vu Jme Ocza, y Szina, y Duha szvetoga, Amen. Den blasene Divicze Marie. Divicza Maria osztala je prinasz, zaszpala je Divicza Maria na Gori Kalvarie vu Betlehemu, dosel je nyeni Szin Jezsus, y rekel je szvojoi Materi predragi: Ah Mati moja predraga szpíslí ali chujes, odgovorila je Mati knyemu, zaszpala szem Szinek moi predragi; ali szem chudnu Szenyu szenyala moi predragi Szinek: naimre, da szemte vidila na vertu vlovlenoga, y pelanoga pred Pilatufsa, od Pilatufsa k Annafsu, od Annafsa Kaifafsu, od Kaifafsa k Herodefsu zvezanoga, y daszu tvoju szvetu Glavu bili, y pluvali met szvete Ochi, y daszute na Szmert szudili, y k sztupu zvezali, y szkorpachi, y Sibami bichuvali, y daszute pluszkali, y na tvoja szveta Licza pluvali, dasze je tvoi szveti Obrasz preme-nyal, daszu tvoju szvetu Glavu koronili, tak, dasze je sztvoje szvete kerv y Voda sztvojoga szvetoga Tella prelevala, y daszu te koronili, y na Szmert obszudili y Tvoja Plecha y tvoje szveto Tello zbolí y tvoja szveta Vuszta z Suchem Chemerom ter Z ocztom napajali y tvoje szveto Rebbo zbolí, y onak kerv y voda prelevala szejé, a meni Materi tusnoi tvoji jesze sztavlala, tok moi predragi Szinek, da szute tak viszoko na krisi od Zemle odignoli, da te niszem mogla doszechí. Ah Szinek moi predragi salosztna kerv y voda sztebe je tekla, a na meni Materi tvojoj salosztni szejé sztavlala, y daszu tvoje szveto Tello mertvo doli szkrisa vzeli, a meni Materi tvojoj tusni na krilo posztavili. Sztrasno Szercze moje jesze presztrasilo, y da szute szternovom Kuronum kuronyenoga y obiszuchenoga vu Grob polosili. Ja Jezsus odgovoril jeszem szvojoi Materi predragi: Ah Mati moja predraga prova szejé tebi Szenya seszenyala; ali koi tu Szenyu v-pameti imal bude y pri szebi noszil, vu vszem pobosen bude z naglum Szmertjum neche vumreti y veksem Vitestvo nad szobum obdersati hoche, y to je to, odproschenye Grehov szvojeh, y dasze ima szpovedati gda je goder Den moje Matere predrage y hochesze Mati moja predraga szprosziti vu nebeszkom kralesztvu, gdefszé bude veszelila z vernimi koruúsi Angelszkemi na vsze Veke, Amen. O Jezsus Nazarenszki kral Sidovszki. Ove mochi je Leo Papa poszlal szvojemu Bratu Korneliuszu kralu, jeszu ove mochi Leo Papi dane pod ov Red, da koi goder nye postuval bude, hoche imati takve mochi, da od Puske niti Szable takov Chlovek nebude mogel vumreti. niti vu Ognju, niti vu Vodi, ni v Gori, niti vu nijednom mesztu naskoditi mu nebudu mogla.

Ov Liszt koiga imal bude, y priszebi noszil nijeden zlen Veter nechemu naskoditi. Ove mochi, y pochijajuch zovakvemi Rechmi: Jezsus szmiluiszemi, Jezsus vszigdar na pomuch budimi vu vodi vu Gori, Jezsuz na pomuch budimi szuprot Neprijatelu Peklenszkem. Szmiluiszemi Goszpodine Jezsus, obchuvaime od vszakoga greha. Pomozi mi Bog Otecz y Szin y Duh szveti jeden Bog, szveto Troisztvo. — Ov Liszt naisliszu v Betlehemu, kojega je poszlal Gospodin Bog vu szvojem kipu, po szvetom Mihalu Arkangelu, y vu Rimu je napiszano zlatemi Litorami vu jedni Czirkvi a nijeden Chlovek ne zna vuchem sztoji, niti doteknuti szega neszmi. — Ja Jezsus milosztivni blasene Divicze Marie piszal szem ov Liszt, zapovedam za szvetoga Szeraphina obdersavaite zapovedi Ocza mojega, a ja hochu vsze Vam rad dati; ako nechete veruvati hochu od Vafsz odvernuti Miloschu Ocza mojoga, y cherne Vticze budu ober vasz letale y z velikemi vetri y prahi hatale. Ki goder ov Liszt ima moraga poszoditi od Hise do Hise, ar da bi on Chlovek tuliku Grehov imal, kuliku vu morju Peszka na Drevu Lisztja, hote nyemu vszi odproscheni biti. Ov Liszt koja Sena tesek Porod ima, naiga priszebi noszi, lesis Porod hoche imati, y ovo dete pred Bogom y Ludmi zagovorno hoche biti. Ov Liszt treba je vu chisztuchi dersati, ar je ove Rechmi szveti Ivan poszvetil, koi goder ov Liszt imal bude y pri szebi noszil, y da bi ga 3krat do Leta vu Hisi szvojoj vuchinil presteti, nesze bojati niti vruga niti Puske niti Szable niti zneba Treszkanya niti Neprijatela niti Ognya niti nad Marhum szvojom kvara ar mu naskoditi nebudu mogla vek na veke Amen.» *Ante Goričljan.*

Listnica. G. R. Z zanimanjem smo čitali slike »Mlada kri« in »V duplu« — a Bog ne daj, da bi bili morda dobri, dovršeni ali vsaj zreli za tisek — le ker se kaže v obeh krepak talent, ki pa tava po megleni, vlažni in osladni sentimentalnosti, kakor izgubljen popotnik po gošči. Toda uverjeni smo, da boste kdaj še kaj dobrega spisali. Poznamo znanega pisatelja slovenskega, ki se je tedaj, ko je bil še tako mlad, kakor Vi, najrajši pečal s predmeti kakor: »Križ na razpotji«, »Kamen ob cesti«, »Samotna breza«, i. t. d. in kateremu je bilo najljubše gaslo Uriel Acostov rek: »Ich bin einer von denen, die am Wege sterben«. Danes pa le v posebno veselih urah poišče kak takov zaprašen spisek iz skritega predala in beroč ga sam záse, smeje se na glas nekdanjemu mladostnemu — obzorju. Sicer pa — pišite, studirajte — in čakajte, da Vas tudi življenje čemu nauči! — G. A. K. Vi požete o »Ženski«:

»A slušaj, dragi!	Pripravi te ob čast,
To bitje prekrasno,	Ob sladke nade, ob poštenje,
To rajsko bitje . . .	Pripravi Te — gorjé —
Večkrat slepi strašno.	Ob ljubo zdravje in — življenje . . .»

Svetujemo Vam torej, da temu »prekrasnemu bitju« ne hodite preblizu, posebno sedaj, ko ste še tako mladi; kajti »ljubo zdravje« je vendar prvo! O priliki morda kaj. — G. V. H. Brez dvojbe talent! Čitajte le tako pridno stare svoje klasike, kakor ste jih — o tem smo prepričani — do sedaj. Heineja pa par let pustite! Jedno pesem porabimo gotovo, in veselilo nas boče, če nam prilično še kaj pošljete, toda v stihih! — G. — kl na D. Spis se izvrstno bere v veseli družbi. Humor in natančno opazovanje ljudi ga značita; toda preveč lokalni in semtertja pretrivijalen je; pri berilu v krčmi človek to presliši, ali pa jemlje kot nekaj neizogibnega, a nam ni mogoče. In kar je glavna stvar: saj je bil do par vrstic že v nekem drugem listu natisnen! — Gospodičina M. v Trstu. Morebiti, toda — pogojno! Naznanite naravnost g. Janku Kersniku na Brdu (pošta Lukovica), kam in pod kakim naslovom naj Vam piše; on Vam natančneje razodene naše želje gledé Vaše povesti. In — oprostite — uverjeni smo, da ste lepi — čemu torej zagrinjate obraz? — Naupontensis. Zgodi se Tvoja volja, o gospod: V koš! — G. J. B. v Z. »Národnega blagá« imamo v izobilji. Hyala torej! »In zaručela je« je prijetno pisano, toda brez dejanja, brez konflikta! »Škriljanovega Matijca« bi vzprejeli, ako napravite iz njega pristnega Belega Kranjca. Sedaj pa govori kakor zaljubljen student. Poskusite, saj pisati znate! — G. Lipe M. v Arlici. Gledé »národnega blagá« odgovarjamo Vam isto, kakor gospodu B. Oprostite, da tako pozno; založili smo bili Vaš list. — G. K. v R. Vsa tragika povesti Vaše tiči v tem, da je bil jedini sin